

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
ข้อมูล ณ วันที่ 17 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2568

.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายประดิษฐ์ จันอภาพ
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ 23 หมู่ที่ 13 ตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
โทรศัพท์ 082-1338204... Facebook.....Line ...082-1338204
เกิด พ.ศ. 2512ปัจจุบันอายุ 56 ปี
4. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
5. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา โรงเรียนพุทไธสงพิทยาคม
คณะ/สาขาวิชา-.....
6. อาชีพปัจจุบัน
☐ 6.1 ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ 6.2 ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ ผู้ใหญ่บ้าน.....
7. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร บาท/ปี
8. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. 2559.

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. สินค้าหลัก ข้าว.....
2. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน 1....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
- แปลงเรียนรู้การลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์/สารชีวภัณฑ์

3. ฐานเรียนรู้ จำนวน...4.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 3.1 ฐานการเรียนรู้การลดต้นทุนการผลิตข้าว

3.2 ฐานการเรียนรู้การผลิตสารชีวภัณฑ์

3.3 ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

3.4 ฐานการเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

3.5 ฐานการเรียนรู้การปลูกพืชผัก

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน...10...หลักสูตร ประกอบด้วย

4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน...4....หลักสูตร ประกอบด้วย

- 3.6.1 การเก็บตัวอย่างดินและตรวจวิเคราะห์ดิน
- 3.6.2 การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์
- 3.6.3 การผลิตปุ๋ยอินทรีย์
- 3.6.4 การลดต้นทุนการผลิตข้าว

4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน...3....หลักสูตร ประกอบด้วย

- 3.7.1 ทฤษฎีใหม่
- 3.7.2 เศรษฐกิจพอเพียง
- 3.7.3 เกษตรผสมผสาน

4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน...3.... หลักสูตร ประกอบด้วย

- 4.3.1 การบริหารจัดการศัตรูพืช
- 4.3.2 การจัดทำแผนการผลิตพืช/ปฏิทินการปลูกพืช
- 4.3.3 การจัดทำบัญชีครัวเรือน

4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การปลูกพืชผัก และเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าใจหลักการและวิธีการปลูกพืชผักอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เกษตรกรสามารถการเพาะต้นกล้าพืชผักอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปปรับใช้กับพืชชนิดอื่น

เนื้อหา

1. การวางแผนการผลิตและการตลาด
2. วิธีการขยายพันธุ์(การเพาะต้นกล้าในถาดเพาะ)
3. วิธีการดูแลรักษา
4. ขั้นตอนวิธีการปลูก
5. การเก็บเกี่ยว
6. การแปรรูป

รูปแบบการถ่ายทอด

1. การบรรยาย
2. การฝึกปฏิบัติ

5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

- ไม่มีส่วนในการจัดทำแผนระดับจังหวัด

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การขับเคลื่อนดำเนินการจัดทำแผนราย ศพก. ระดับอำเภอ โดยมีการจัดทำแผน ดังนี้

1. ประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอในครั้งที่ 4 ของปีงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดทำแผนศพก. ของปีงบประมาณถัดไป
2. เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเสนอแนะข้อมูลศพก.และแผนงานศพก.
3. คณะกรรมการร่วมให้ข้อเสนอแนะ
4. สรุปแผนงานศพก.โดยประธานศพก.
5. เจ้าหน้าที่รับผิดชอบดำเนินจัดทำแผนศพก.จัดส่งให้จังหวัดต่อไป

โดยมีรายชื่อคณะกรรมการศพก.ระดับอำเภอประกอบด้วย

1. นายประดิษฐ์ จันอากาศ	ประธาน ศพก.ระดับอำเภอ
2. นายวิจิตร เดิมทำรัมย์	เกษตรกรผู้นำตำบลหายโศก
3. นายสมชาติ อาจสุโพธิ์	เกษตรกรผู้นำตำบลพุทไธสง
4. นายถวิล นิมิตรราช	เกษตรกรผู้นำตำบลมะเฟือง
5. นายสมยศ พินเกาะคำ	เกษตรกรผู้นำตำบลบ้านยาง
6. นายพงศกร เสนีกิจเกษตร	เกษตรกรผู้นำตำบลบ้านเป้า
7. นายชาญวุธ สืบสำราญ	เกษตรกรผู้นำตำบลบ้านจาน
8. นายจักรกฤษณ์ อุดไธสง	เกษตรกรผู้นำตำบลบ้านแว้ง

9. นายจันดา คำหล้าแก้ว	แปลงส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่บ้านหนองบก
10. นายภูวนัตต์ สวามิชัย	แปลงเรียนรู้ปรับเปลี่ยนพื้นที่นาไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมอื่น
11. นางอุไร ยิ่งยืน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบ้านจาน
12. นายชาญวุธ สืบสำราญ	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลบ้านจาน
13. นายวิทย์ เลาะไธสง	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลบ้านเว
14. นายพุด คุ้มไธสง	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลบ้านเป้า
15. นายบุญเลิศ แหม่มจำนั๊ก	เครือข่าย ศพก. โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน
16. นางเพ็ญจันทร์ แจบไธสง	เกษตรกรต้นแบบแปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลมะเฟือง
17. นายโกศล เสไธสง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
18. นายชัยฤทธิ์ นาคพิมาย	ผู้ทรงคุณวุฒิ
19. นางบุศรินทร์ เปரியสม	ผู้ทรงคุณวุฒิ
20. นางไพลย์ เรืองรณฤทธิ์	ผู้แทน ศบกต. ตำบลพุทไธสง
21. นางสาวศศิธร แปลงไธสง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ ผู้ประสานงาน
สำนักงานเกษตรอำเภอพุทไธสง

ภาคผนวกที่ 3.3													
แผนการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพุทธโสธร และ ศูนย์เครือข่าย อำเภออำเภอพุทธโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา ชนิดสินค้า ข้าว/พืชผัก													
หลักสูตรการเรียนรู้	จำนวน หน่วย (ร)	สถานที่ จัดอบรม	ไตรมาส 1 ต.ค.67	ไตรมาส 1 พ.ย.67	ไตรมาส 1 ธ.ค.67	ไตรมาส 2 ม.ค.68	ไตรมาส 2 ก.พ.68	ไตรมาส 2 มี.ค.68	ไตรมาส 3 เม.ย.68	ไตรมาส 3 พ.ค.68	ไตรมาส 3 มี.ย.68	ไตรมาส 4 ก.ค.68	ไตรมาส 4 ส.ค.68
ขั้นเตรียมการ													
1. รับสมัครเกษตรกร													
2. สรุปข้อมูลเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรม													
3. จัดทำแผนเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ													
4. จัดทำหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ													
5. สรุปผลการเตรียมการ													
ขั้นตอนการดำเนินการ													
1. การอบรมเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ													
1.1 ครั้งที่ 1 สถานที่ กลุ่มปลูกผักปลอดภัยบ้านชำ ต.บ้านแขวง	10					29							จนท.สนง.เกษตรอำเภอ
หลักสูตร													
- วิเคราะห์และนำเสนอระบบนิเวศในแปลงเรียนรู้													
- การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM)													
- การผลิตพืชปลอดภัย และมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย													
- จัดทำแผนปฏิทินการผลิตพืชและคัดเลือกแปลงเรียนรู้สำหรับการอบรม													
ครั้งที่ 2													
1.2 ครั้งที่ 2 สถานที่ ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงบ้านพลับ ต.หายโศก (ศพก.)	10								20				จนท.สนง.เกษตรอำเภอ
หลักสูตร													
- การวางแผนการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืช													
- การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัด (บรรยายและสาธิตฝึกปฏิบัติ)													
- การแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าผลิตทางการเกษตร													
- การทำบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ													
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้													
สถานที่ สำนักงานเกษตรอำเภอพุทธโสธร	10										22		จนท.สนง.เกษตรอำเภอ
ประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้													
1. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้													
ขั้นตอนสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม													
สรุปผลการดำเนินงานและรายได้ของเกษตรกรผู้นำ													
หมายเหตุ : -โปรดระบุวัน ในแผนการจัดอบรม													
- เจ้าภาพหลัก ให้ระบุชื่อหน่วยงานในพื้นที่													

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

จากการที่พื้นที่ฐานครอบครัวทำการเกษตรมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย และในการทำการเกษตรเดิมต้องผลิตตามช่วงฤดูกาลประสบปัญหาคุณภาพและผลผลิตต่ำ รายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว จนได้มีศึกษาหาวิธีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวบางส่วนปลูกพืชผักและพืชอื่นๆที่หลากหลายชนิด และได้้นำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาปรับใช้ในการทำการเกษตร และเพื่อให้เกิดการปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการเกษตร

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

จากการเกิดปัญหาด้านแรงงานและต้นทุนการผลิตที่สูงรวมทั้งการจัดการศัตรูพืชที่มีความยุ่งยาก ทำให้นำหลักวิชาการและเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ในการทำเกษตร

๑. รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

1. ปัญหาโรคพืชผักเป็นพืชที่ไวต่อหลายโรค โดยเฉพาะ:

- โรครากเน่า โคนเน่า สาเหตุ: เชื้อราในดิน (Phytophthora sp.) พบอาการ: ใบเหี่ยว โคนเน่า ต้นแห้งตาย

2. ปัญหาแมลงศัตรูพืชผัก

- เพลี้ยอ่อน / เพลี้ยไฟ / เพลี้ยหอย ดูดน้ำเลี้ยง ทำให้ต้นอ่อนแอ ใบ ยอด และดอกหงิกงอ
- หนอนกระทู้ผัก / หนอนใยผัก สร้างความเสียหายโดยตรงต่อผลผลิต
- ตัวมดกัดกินใบสร้างความเสียหายโดยตรงต่อผลผลิต

3. ปัญหาด้านการจัดการดูแล

- การขาดความรู้ในการระยาะปลูกอย่างเหมาะสม
- การใช้ปุ๋ยไม่ถูกสูตรหรือไม่ถูกเวลา/เก็บเกี่ยวไม่ถูกช่วง ทำให้ผลผลิตคุณภาพต่ำ/ขาดระบบป้องกัน

4. ตลาดและราคาไม่แน่นอน

- ในช่วงฤดูหนาวผลผลิตออกจำนวนมากในช่วงเวลาเดียวกัน ทำให้ราคาตกต่ำถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง

5. ต้นทุนการผลิตสูง ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ยา และวัสดุห่อผลสูงขึ้น

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

1. พืชผัก ใช้เทคโนโลยี คือ คัดเลือกพันธุ์ที่ ต้านทานโรค การเพาะต้นกล้าด้วยถาดเพาะ การให้น้ำจากระบบโซลาเซลล์ที่ช่วยลดการใช้แรงงาน

2. ข้าว โดยใช้วิธีการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนปลูกข้าวเพื่อวางแผนการใช้ปุ๋ยและคุณภาพผลผลิต

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการปลูกข้าว ขั้นตอนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ดังนี้

1. เก็บตัวอย่างดิน เก็บจากแปลงนาในระดับลึกประมาณ 15 ซม. จำนวน 20 จุด
ส่งตรวจที่สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์

2. รอผลวิเคราะห์ดิน

3. ใช้ปุ๋ยตามคำแนะนำที่ได้รับ โดยใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 เมื่อข้าวอายุ 30 วัน

4. เสริมด้วยปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยพืชสด

- ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย
- ใส่ ปูนขาว เพื่อปรับ pH ให้เหมาะสม
- ใช้ปุ๋ยสูตร 16-20-0 หรือ 18-20-0 เพื่อเสริมฟอสฟอรัส
- เสริม 0-0-60 เพื่อเพิ่มโพแทสเซียม
- ปรับตามระยะการเจริญเติบโตของข้าว

..ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ควร วิเคราะห์ดินทุก 2-3 ปี เพื่อปรับปรุงดินอย่างต่อเนื่อง
- ใช้ ปุ๋ยสั่งตัด หรือ ปุ๋ยผสมตามสูตรแปลง หากมีการรวมกลุ่มเกษตรกร จะประหยัดต้นทุนได้มากขึ้น
- ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยชีวภาพ เช่น พด.2, ฮอร์โมนพืชจากธรรมชาติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดูดซึมธาตุอาหาร

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว	พื้นที่ปลูกจำนวน ๒๘ ไร่	๒ งาน
๑.๒) พืชผัก	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่	
๑.๓) พืชอาหารสัตว์	พื้นที่ปลูกจำนวน	๒ งาน

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล	จำนวน ๑๐๐๐ ตัว
๒.๒) ปลาตะเพียน	จำนวน ๗๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) โคเนื้อ	จำนวน ๑๑ ตัว
๓.๒) ไก่พื้นเมือง	จำนวน ๑๒๐ ตัว
๓.๓) เป็ดเนื้อ	จำนวน ๕๐ ตัว

2.2 รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

1) รายได้รายวัน

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก

เฉลี่ยรายได้วันละ 300 บาท/วัน

2) รายได้รายสัปดาห์

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก/ผลไม้ตามฤดูกาล

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ 1,500 บาท/สัปดาห์

3) รายได้รายปี

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ โคเนื้อ

เฉลี่ยรายได้ปีละ 20,000 บาท/ปี

2.3 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์กับตนเอง : รายได้ที่เกิดขึ้นทำให้สามารถจุนเจือครอบครัวได้อย่างไม่ขัดสน

ประโยชน์กับเกษตรกร : เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นต้นแบบการจัดการพื้นที่และอาชีพทางการเกษตรให้กับเกษตรกรที่สนใจ ให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน : เป็นต้นแบบประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกรในชุมชน

3.ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสีเขียวหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพุทไธสงมีการนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก. ดังนี้

- Bio-Economy มีการคัดเลือกพันธุ์พืชที่จะนำมาปลูกในศพก. ทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น เมล็ดพันธุ์ดี

เพาะต้นกล้าในถาดเพาะ หรือกระบะเพาะ คัดเลือกพันธุ์ที่ไม่ปนเปื้อนของโรคแมลง

- Circular Economy มีการนำมูลสัตว์มาทำปุ๋ยและนำเศษวัสดุอินทรีย์ มาทำเป็นน้ำหมักชีวภาพ นำไปใช้ในแปลงพืชผักและแปลงนาข้าว
- Green Economy มีการกำจัดวัชพืชในแปลงพืชผักโดยวิธีกล ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและควบคุมโรคพืชผัก และศัตรูพืช

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

กิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก. เป็นการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกข้าว มาปลูกพืชผัก และปรับพื้นที่บางส่วนทำการเกษตรแบบผสมผสานโดย การเลี้ยงโคเนื้อ เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด และการเลี้ยงปลา ภายในพื้นที่ ๓ ไร่ จากการที่ภายในแปลงมีพืชหลากหลายชนิดและมูลสัตว์จากการเลี้ยงโคเป็นผลให้เกิดการทับถมของเศษใบพืชทำให้เป็นการฟื้นฟูดินที่เสียให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ได้ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความรู้ในการวางแผนการเพาะปลูกพืชในแปลง การบริหารจัดการตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ได้เป็นอย่างดี

4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ปี	เรื่อง/หลักสูตร	หน่วยงาน
2560	โครงการสร้างทักษะและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร กิจกรรมฝึกอบรมโครงการส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย หลักสูตร การพัฒนาการเกษตร จำนวน 15 วัน	ศพก.ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอพุทไธสง
2561-63	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร
2562	อบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นจำนวน 40 ชั่วโมง	ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอพุทไธสง

2567	อบรมเกษตรกรกลุ่มปลูกพืชผัก GAP ต.หนองแวง อ.บ้านใหม่ไชยพจน์	กรมส่งเสริมการเกษตร
2560-ปัจจุบัน	-ประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการศพก.และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ จำนวน 4 ครั้ง/ปี -อบรมเกษตรกรผู้นำ จำนวน 3-4 ครั้ง/ปี	ศพก.ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอพุทไธสง

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. สามารถให้บริการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดให้กับเกษตรกรโดยสามารถนำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายเมื่อมีการอบรม หรือศึกษาดูงานได้ และเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

1. การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร

- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐ และประชาสัมพันธ์ข่าวสารสำคัญผ่านช่องทาง กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก หรือเสียงตามสาย เช่น
- สถานการณ์ศัตรูพืช โรคพืชระบาด

2. การให้บริการด้านวิชาการเกษตร

ให้คำปรึกษาแนะนำการเกษตรแบบเฉพาะด้าน เช่น

- การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- การผลิตน้ำหมักจาก พด.
- การปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นเกษตรผสมผสาน
- การปลูกพืชผัก GAP

จัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ และสาธิตการปลูกพืชผัก GAP

3. การเชื่อมโยงกับเครือข่ายหน่วยงานวิชาการ

- ประสานความร่วมมือกับ:
 - สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์
 - สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์
 - ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรบุรีรัมย์
 - สำนักงานปศุสัตว์อำเภอพุทไธสง
 - สำนักงานประมงอำเภอพุทไธสง
 - ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวบุรีรัมย์
 - มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 - ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์สาขาพุทไธสง
 - องค์การบริหารส่วนตำบลพุทไธสง
 - ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอพุทไธสง
- นำองค์ความรู้หรือเทคโนโลยีจากหน่วยงานเหล่านี้มาถ่ายทอดแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางการขยายผลของศพก. คือการเป็นวิทยากรแนะนำผ่านการเป็นวิทยากร เป็นต้นแบบ และมีแปลงเรียนรู้ให้เห็นจริงในพื้นที่

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศพก.อำเภอพุทไธสงมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ หรือหน่วยงานในพื้นที่ โดยเป็นเป็นแหล่งเรียนรู้การทำการเกษตรผสมผสานของชุมชน เป็นแหล่งศึกษาดูงานของชุมชน จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้จากเกษตรกรต้นแบบให้กับเกษตรกร สนับสนุนการพัฒนาชุมชนเกษตรอย่างยั่งยืน ส่งเสริม การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สนับสนุนการตลาดและสร้างช่องทางจำหน่ายให้กับเกษตรกรในชุมชน

4.1.7 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

1. เป็นผู้นำในการบริหารจัดการศูนย์

- วางแผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- กำกับ ดูแล การดำเนินงานของศูนย์ให้เป็นไปตามเป้าหมาย
- ประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์

2. ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้แก่เกษตรกร

- สนับสนุนการจัดอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรมการเกษตร
- ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้จากแปลงสาธิต

3. ทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดี

- เป็นเกษตรกรต้นแบบด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

4. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

- รวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ และปัญหา เพื่อปรับปรุงแผนการดำเนินงาน

5. สร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

- ประสานความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน
- สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างเครือข่าย

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ได้เห็นเกษตรกรในพื้นที่นำความรู้และแนวทางที่ได้รับจากศูนย์ไปใช้จริง และเกิดผลลัพธ์ที่ดี การที่เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นผลลัพธ์ที่สร้างความสุขและกำลังใจอย่างยิ่ง ศูนย์ฯ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้เกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ เห็นว่าอาชีพการเกษตรก็มีความมั่นคง หากทำอย่างมีความรู้ ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน หน่วยงานราชการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้รู้สึกมีคุณค่าและพร้อมทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

ภาคภูมิใจที่สามารถถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ให้กับผู้อื่น และสังคม สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรในระดับฐานรากได้

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

1) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสเป็นผู้นำในการนำความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาพัฒนา
ชุมชนได้มีส่วนช่วยให้เกษตรกรในชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และสร้าง
รายได้ที่มั่นคงขึ้น

- ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ตำบลพุทไธสง
- ประธานแปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ 13 ตำบลพุทไธสง
- ครูบัญชีอาสา
- กรรมการสถานศึกษา
- หมอдинอาสา
- สารวัตรเกษตรอาสา

5. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำแต่สิ่งดี ๆ ในชีวิต

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

1. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

1. นายสุภาวค์ ประภากร	เกษตรอำเภอพุทไธสง
2. นางสาวศศิธร แปลงไธสง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
3. นางอุษณีย์ วัฒนานุสสิทธิ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
4. นายถาวร ทองหนู	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
5. นางสาวสุกัจฉรี จำไธสง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

2. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- 2.1 การสัมภาษณ์
- 2.2 การเล่าประสบการณ์
- 2.3 การสังเกตการณ์

3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

หัวข้อในการถอดบทเรียนบางหัวข้ออ่านแล้วเข้าใจยาก ความเข้าใจและตีความหมายส่งผลต่อการตอบ
คามของเกษตรกร ควรมีการอธิบายความเพิ่มเติม

***หมายเหตุ 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องใน
การดำเนินงานของ ศพก.

***หมายเหตุ 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องใน
การดำเนินงานของ ศพก.